

[Albrechtsen]

Jeg vil godt spørge, om den henvendelse har fundet sted, og om en sådan udtrykkelig amerikansk henvendelse til Danmark for at høre Danmarks standpunkt ikke giver ministeren baggrund for at komme med en udtalelse til amerikanerne, en stillingtagen.

Jeg vil da også godt spørge ministeren, om ministeren dog ikke synes, at det ville være en fordel at få klaret problemet med Krasnojarsk. Jeg forstår, at ministeren ingen bekymringer har, når det drejer sig om amerikanske anlæg; ministeren støtter alt, hvad der foregår på amerikansk side. Men kunne det da ikke være en fordel set fra ministerens synspunkt at få løst problemet ved Krasnojarsk via en sådan aftale?

Forsvarsministeren (Engell):

Der foreligger ikke for mig nogen oplysninger om, at der skulle ske en sådan amerikansk henvendelse til os. Det er jo sådan, at vi i forbindelse med de dansk-amerikanske forsvarsområder, Søndre Strømfjord og Thule, har en løbende, fast kontakt. Den danske regering er blevet fuldt informeret om de moderniseringer, der pågår i Thule, men der foreligger ikke noget om en konkret henvendelse på baggrund af de forhandlinger, som nu skal begynde mellem de to supermagter.

Når hr. Albrechtsen spørger mig om Krasnojarsk, vil jeg hertil også svare, at det er en af de ting, der er med i forhandlingerne mellem de to supermagter. Jeg kan referere til den amerikanske opfattelse – en opfattelse, som vi ikke fra dansk side har haft nogen grund til at drage i tvivl.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 178

4) Til forsvarsministeren af:

Albrechtsen (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at spørgsmålet om lovligheden af den nye amerikanske radar på Thulebasen alene beror på en spidsfindig amerikansk fortolkning af ABM-traktaten, og at England har blokeret for opførelsen af et tilsvarende anlæg på grund af bekymring over strid med ABM-traktaten?«

Skriftlig begrundelse

Ministeren bekræftede i sit svar på spørgsmål nr. S 1458 af juli 1985, at det nye radaranlæg, USA opfører på Thulebasen, omfatter den tophemmelige satellitsporingsstation Detachment 3 – tidligere OL-5 – hvis opgave i ministerens årlige redegørelse for 1983 er at »følge genstande i det ydre rum, herunder kontrollere amerikanske satellitter«.

Netop stationens evne til at »følge genstande i det ydre rum« gav anledning til spørgsmålet om anlæggets forhold til ABM-traktatens artikel VI, hvori det bl.a. hedder, at parterne ikke i fremtiden vil udstationere radar med henblik på tidlig varsling af angreb med strategiske raketter. På den baggrund rejste amerikanske eksperter tidlig tvivl om Thuleanlæggets lovlighed, jfr. herom Information den 11. februar 1985. I juli 1985 blev spørgsmålet rejst af en sovjetisk journalist, se Land og Folk den 19. juli 1985.

Ifølge traktatens artikler VI, IX m.fl. forbydes det USA og Sovjet at opføre radaranlæg af en bestemt type uden for disse landes eget territorium, se Information den 30. oktober 1985, og såvel Thuleanlægget som et tilsvarende anlæg i England er netop af denne type.

USAs argument for lovligheden er ifølge Information, at da der allerede i forvejen fandtes radaranlæg i Thule og i Fyllingsdale, da traktaten blev indgået, og da Sovjet ikke har krævet dem fjernet, er også moderniseringen lovlig.

Men denne noget spidsfindige fortolkning har altså ikke overbevist den britiske regering, der ifølge Information har blokeret for moderniseringen i Fyllingsdale.

Albrechtsen (VS):

Ifølge ABM-traktatens artikel VI b må der ikke i fremtiden deployeres radaranlæg til tidlig varsling af strategiske raketangreb.

Ifølge artikel IX må USA og Sovjetunionen ikke anbringe anlæg, som strider mod traktaten. Uden for deres eget lands territorium må ABM-systemer, herunder disse radaranlæg, overhovedet ikke etableres. Det er traktatens helt klare grundlag.

Så findes der en hemmelig station på Thulebasen. Men ministeren har oplyst, at dens opgave bl.a. er at følge genstande i det ydre rum. Genstande i det ydre rum er bl.a. angribende missiler. Og det er også den oplysning,